

В современной методике преподавания украинского (русского) языка как иностранного, игровая деятельность в процессе обучения выполняет следующие функции: обучающую, воспитательную, развлекательную, коммуникативную, релаксационную, психологическую, развивающую.

С помощью игры хорошо отрабатывается произношение, активизируется лексический и грамматический материал, развиваются навыки аудирования, устной речи.

Изучение психологических процессов развития памяти позволяет педагогу-лингвисту использовать в учебном процессе различные приемы и методы запоминания, сохранения и воспроизведения полученных знаний, а также значительно сокращает время, потраченное на освоение языка и делает процесс обучения интересным, занимательным, плодотворным.

Литература:

1. Рогов Е.И. Психология для студентов вузов. Ростов-на –Дону.2005.
2. Боровикова Е.П. и др. Познавательные процессы личности. Псков, 1994.
3. Васильева Е.Е., Васильев В.Ю. Суперпамять для всех. М.,2004.
4. Арден Д.Е. Развитие памяти для «чайников». М.,2006.
5. Игровое моделирование: методология и практика. Новосибирск, 1987.
6. Тони и Барри Бьюзен. Супермышление. М., 2007.

**Спецкурс «Соціальна адаптація іноземних студентів в Україні»
на підготовчому факультеті в контексті процесу соціалізації**

Білик О. М., Брагіна Т. М.

Харківська державна академія культури

e-mail: bilikl@gmail.com, e-mail: cheuno@mail.ru

Одним із напрямів розвитку вищої освіти України є підвищення рівня її доступності та відкритості для іноземних громадян, внаслідок чого за останні роки збільшилася кількість іноземців, які здобувають освіту у вищих навчальних закладах України. Інтенсивна взаємодія різних культур, активний обмін матеріальними та духовними цінностями, глобалізаційні процеси сучасного суспільства актуалізують проблему діалогу культур, яка виступає відображенням актуальних форм соціокультурної взаємодії. Пошук інноваційних методів фахової підготовки іноземних студентів, розробка нових

технологій навчання, посилення уваги до процесу соціалізації іноземних студентів в умовах іншомовного освітньо-культурного середовища вищого навчального закладу є актуальною науковою проблемою.

Різні аспекти соціалізації та соціальної адаптації іноземних студентів вивчають: А. Борисова, К. Буракова, І. Гребеннікова, Дін Сінь, В. Головка, Н. Грищенко, В. Гуменюк, І. Зозуля, В. Логінова, О. Мариненко, Н. Маяцька, О. Пальчикова, Д. Порох, А. Приходько, О. Резван, І. Семененко, Сін Чжефу, В. Стрельцова, Ху Жунсі, І. Штейміллер, Т. Язвінська та ін.

Соціалізація іноземних студентів відбувається під стихійним впливом на особистість різних життєвих обставин у соціокультурному просторі України, а також шляхом цілеспрямованого соціального розвитку особистості в освітньо-культурному середовищі ВНЗ. Але процес соціалізації характеризується неоднорідністю в залежності від періоду навчання іноземних студентів. Вивчення особливостей соціалізації студентської молоді, розгляд специфіки іноземних студентів як об'єктів соціалізації, узагальнення практичного досвіду соціалізації іноземних студентів у вищих навчальних закладах дозволили дійти висновку про те, що цей процес передбачає поступове зростання суб'єктно-особистісних властивостей у такій динаміці: індивід, який адаптується, – суб'єкт предметно-практичної діяльності – суб'єкт соціальної взаємодії – особистість, яка перетворює себе і середовище, і можна розглядати як такий, що складається з трьох етапів: соціальної адаптації, соціальної інтеграції та соціальної індивідуалізації. Соціальна адаптація характеризується тим, що іноземний студент пристосовується до умов нового для нього освітньо-культурного середовища, некритично сприймає це середовище і намагається виконувати всі вимоги і норми цього середовища, уникає стресових загроз та стресових впливів.

Одним із шляхів розв'язання адаптаційних проблем є впровадження соціально-педагогічного супроводу соціалізації іноземних студентів, для реалізації якого на етапі соціальної адаптації пропонуємо до навчального плану

підготовчого факультету (відділення) ввести спецкурс «Соціальна адаптація іноземних студентів в Україні», який передбачає створення соціально-виховних умов для оптимізації соціальної адаптації цього контингенту студентської молоді. Спецкурс розроблено з урахуванням напрацювань О. Мариненко, яка пропонує спецкурс «Адаптація іноземних студентів до навчання в Республіці Білорусь»[1], а також Сін Чжефу [2], який у системі педагогічної підтримки адаптації іноземних студентів до навчання в Україні виокремлює спецкурс «Адаптація до навчання». Оскільки реалізація програми спецкурсу передбачається в контексті міжкультурної комунікації, необхідно орієнтуватися на чотири основні методи роботи, які використовуються під час навчання особистості міжкультурної взаємодії: просвітництво, орієнтування, тренінг, інструктаж. Просвітництво передбачає ознайомлення іноземних слухачів з інформації, що стосується української культури, особливостей соціокультурного простору України. Зокрема, передбачається проведення в межах спецкурсу таких заходів: літературно-мистецький вечір «Знайомтеся – Україна», театралізований виховний захід «Українські вечорниці», презентація «Свята та традиції українців», майстер-класи («Лялька-мотанка», «Українська писанка», «І на тім рушничкові...») тощо. Орієнтування є знайомством іноземців з новим оточенням, нормами поведінки й цінностями нового соціуму та використовується під час розгляду таких тем: «Знайомство з Харківською державною академією культури (ХДАК)», «Культурний шок» і способи його подолання», «Вища освіта в Україні», «У бібліотеці» тощо. Інструктаж дозволяє представити іноземних слухачів правила поведінки в певній ситуації, зокрема, пропонуємо такі теми для розгляду: «Правила перебування іноземних громадян в Україні», «Медичне обслуговування іноземних студентів», «Правила проживання в гуртожитку», «Здоровий спосіб життя» тощо. Також серед методів організації занять адаптаційного курсу широко використовується тренінги, зокрема: «Комунікація іноземних студентів у ХДАК», «Спілкування телефоном», «Мовний етикет українців», «Запис до бібліотеки» тощо.

Для продуктивної організації занять спецкурсу необхідно залучати іноземних студентів-волонтерів старших курсів, оскільки іноземні студенти підготовчих факультетів не володіють мовою навчання і не завжди володіють англійською мовою на достатньому рівні для реалізації завдань спецкурсу. Значна увага приділяється розвитку комунікативної компетентності іноземних студентів, на заняттях активно застосовуються: бесіди, перегляд та обговорення відеофільмів, відвідування музеїв, виставок, театрів.

Отже, впровадження спецкурсу «Соціальна адаптація іноземних студентів в Україні» на підготовчому факультеті допоможе подолати симптоми «культурного шоку», що виникають у процесі отримання вищої освіти в нетрадиційному освітньо-культурному середовищі ВНЗ України.

Література:

1. Мариненко О. П. Педагогическая поддержка иностранных студентов на этапе предвузовской подготовки : монография / О. П. Мариненко. — Могилев : Белорус.-Рос. ун-т, 2015. — 172 с.
2. Сін Чжефу. Педагогічна підтримка адаптації іноземних студентів до навчання у вищих навчальних закладах України : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.05 – соціальна педагогіка / Чжефу Сін — Луганськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. — 20 с.

Взаимосвязь языка, мышления и культуры

Вержанская О.Н., Лагута Т.Н.

Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина

г. Харьков, Украина

e-mail: laguta_t@mail.ru, e-mail: Olga_5tak@mail.ru

Проблема взаимоотношения языка и мышления интересует учёных с давних пор. Она охватывает множество специфических вопросов, рассматриваемых представителями философии, логики, психологии, психолингвистики, нейролингвистики и других наук. Соотношение языка и культуры тоже является очень сложным и многосторонним, так как современный мир отличается разнообразием культур, а каждая культура связана с определенным языком.

Выяснить и осознать сложные взаимоотношения между языком, мышлением и культурой существенно для преподавания неродного языка,